

Józef Jeleński

KU NAJLEPSZYM PRAKTYKOM REWITALIZACJI I UTRZYMANIA RZEK

Towards the best practice in river rehabilitation and maintenance

ABSTRAKT: Artykuł ma charakter przeglądowy prezentując podstawowe pozycje polskojęzycznej literatury oraz wybrane zagadnienia dotyczące dobrych praktyk utrzymania rzek górskich. Autor przedstawia pogląd, że trzydziestoletnie opóźnienie w wydaniu polskiego zestawu wytycznych rewitalizacji rzek jest obecnie niemożliwe do odrobienia i powinno być zastąpione przyjęciem zasadniczego zasobu aktualnych wytycznych niemieckich jako podstawy do planowania, projektowania, zamówień i realizacji zamierzeń rewitalizacyjnych rzek i innych wód. Wskazuje także na potrzebę dialogu pomiędzy środowiskami inżynierskimi i przyrodniczymi zajmującymi się rzekami w Polsce.

SŁOWA KLUCZOWE: rewitalizacja rzek, utrzymanie rzek, wytyczne dobrych praktyk

ABSTRACT: The article reviews fundamental Polish publications and discusses selected issues concerning good practice in mountain river maintenance. The author suggests that the thirty-year-long delay in publishing a Polish set of river rehabilitation guidelines can not be made up for. Instead, the current set of German guidelines should be adapted as a basis for planning, designing, ordering and implementing the projects of rehabilitation of rivers and other water bodies. The need for dialogue between engineers and naturalists involved in river management in Poland is underlined.

KEY WORDS: river rehabilitation, river maintenance, good practice guidelines

Wstęp

Artykuł powstał na podstawie prezentacji wygłoszonej przez autora w roku 2017 w Kudowie (Sesja Klubu Przyrodników) oraz w trakcie Ogólnopolskiej Konferencji Uniwersytetu Szczecińskiego, Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego i Drawieńskiego Parku Narodowego w Wałczu. W obecnym artykule znajdują się obszernie fragmenty tej prezentacji i referatu zawartego w monografii (Jeleński 2017) będącej wynikiem tej konferencji.

Znikoma ilość wykonanych projektów „renaturyzacji wód” w Polsce skłania do analizy przyczyn tego stanu, wobec olbrzymiej ilości przykładów i rozległości projektów re-

witalizacyjnych rzek w pozostałej części Europy i świata, oraz widocznych pozytywnych skutków osiągniętego tam właściwego stanu wód. Można wskazać trzy podstawowe przyczyny tego stanu:

- brak wydatkowania odpowiedniej ilości pieniędzy przez właścicieli wód na zadbanie o stan wód (utrzymanie dobrostanu wód),
- brak finansowania prac naukowo-technicznych i rozwojowych związane z praktyczną realizacją renaturyzacji/rewitalizacji wód oraz
- fakt, że centralne planowanie administracji wodnej i innych właścicieli wód nie jest możliwe bez posiadania wypracowanych uprzednio procedur (w postaci wytycz-